

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Допускається до захисту *голосує на*
захисній комісії С.В. Дмитрук
(підпис) *Р.В. Романюк Р.У.*
« 2 » листопада 2020 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ АГРОПРОДОВОЛЬЧИМ
СЕКТОРОМ РАЙОНУ
(на прикладі Сквирської РДА)

Виконав: Заболотний О.В.

Заболотний О.В.
підпис

Керівник: д.е.н., професор Сокольська Т.В.

Сокольська Т.В.
підпис

Рецензент: д.е.н., професор Гришчук Ю.С.

Гришчук Ю.С.
підпис

РЕФЕРАТ

Заболотний О.В. Публічне управління агропродовольчим сектором району (на прикладі Сквирської РДА).

Досліджено теоретико-методологічні засади та практичні підходи щодо механізмів публічного управління агропродовольчим сектором району (на прикладі Сквирської РДА) та розробці практичних рекомендацій щодо їх удосконалення в контексті реформи децентралізації.

Використано комплекс методів, що дають змогу систематизувати емпіричну інформацію, проаналізувати становлення та наявний стан сучасної системи публічного управління аграрним сектором економіки регіону, а також спрогнозувати розвиток цієї системи. В процесі узагальнення та аналізу інформації з тематики кваліфікаційної роботи магістра використовувалися статистичний, індуктивний та дедуктивний методи, абстрактно-логічний метод, системно-аналітичний, статистично-порівняльний метод та ін.

Виявлено, що до сфери інтересів публічного управління належать політична, економічна, соціальна, адміністративна, правова, гуманітарна системи тощо. На процес її формування та розвитку впливають як внутрішні (неврівноваженість соціально-політичної системи держави), так і зовнішні (геополітичні виклики, світові тенденції суспільних перетворень тощо) чинники. Сміслові наповнення визначення "публічне управління" здійснюється крізь призму розуміння його ролі у житті суспільства, держави та кожної окремої людини.

Обґрунтовано, що стратегічна мета ефективного публічного управління аграрною сферою має полягати в досягненні сталого та високоефективного аграрного виробництва для задоволення потреб внутрішнього та зовнішнього ринків у продукції сільського господарства.

Зроблено висновок, що основними завданнями публічного управління в аграрному секторі є забезпечення балансу інтересів учасників відтворювального процесу, послаблення негативної і підсилення позитивної сторони організаційних форм господарювання. При цьому, воно повинно мати стратегічний характер і бути націленим на формування сучасного конкурентного середовища в аграрному секторі; упровадження досягнень науково-технічного прогресу, поширення нової техніки та прогресивних технологій; формування інфраструктури, що відповідає вимогам високотехнологічного виробництва та новим економічним відносинам, що складаються під впливом реформування аграрного сектора економіки; підвищення платоспроможного попиту населення на продукцію вітчизняного аграрного сектора.

Одержані результати можуть бути використані при розробці стратегій розвитку новостворених територіальних громад та формуванні аграрної політики на регіональному та місцевому рівні.

Кваліфікаційна робота магістра містить 114 сторінок, 2 таблиці, 5 рисунків, екснеок використаних джерел із 52 найменувань, 2 додатки.

Ключові слова: економічне зростання, аграрний сектор, сільські території, публічне управління, механізми, об'єднані територіальні громади, європейський досвід.

ANNOTATION

Zabolotnyi OV Public management of the district's agri-food sector (on the example of Skvyra DSA).

Theoretical and methodological principles and practical approaches to the mechanisms of public management of the agri-food sector of the district (on the example of Skvyra RSA) and the development of practical recommendations for their improvement in the context of decentralization reform are studied.

A set of methods is used to systematize empirical information, to analyze the formation and current state of the modern system of public management of the agricultural sector of the region's economy, as well as to predict the development of this system. In the process of generalization and analysis of information on the subject of the master's qualification work, statistical, inductive and deductive methods, abstract-logical method, system-analytical, statistical-comparative method, etc. were used.

It is revealed that the sphere of interests of public administration includes political, economic, social, administrative, legal, humanitarian systems, etc. The process of its formation and development is influenced by both internal (imbalance of the socio-political system of the state) and external (geopolitical challenges, global trends of social transformation, etc.) factors. The semantic content of the definition of "public administration" is carried out through the prism of understanding its role in society, the state and each individual.

It is substantiated that the strategic goal of effective public management of the agricultural sector should be to achieve sustainable and highly efficient agricultural production to meet the needs of domestic and foreign markets in agricultural products.

It is concluded that the main tasks of public administration in the agricultural sector are to ensure the balance of interests of the participants in the reproduction process, weakening the negative and strengthening the positive side of organizational forms of management. At the same time, it should be of a strategic nature and be aimed at shaping the modern competitive environment in the agricultural sector; management of scientific and technical progress, dissemination of new equipment and advanced technologies; formation of infrastructure that meets the requirements of high-tech production and new economic relations, which are formed under the influence of reforming the agricultural sector of the economy; increasing the effective demand of the population for the products of the domestic agricultural sector.

The obtained results can be used in the development of strategies for the development of newly created territorial communities and the formation of agricultural policy at the regional and local levels.

The master's qualification work contains 114 pages, 2 tables, 5 figures, a list of used sources from 52 names, 2 annexes.

Key words: economic growth, agricultural sector, rural areas, public administration, mechanisms, united territorial communities, European experience.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ АГРОПРОМИСЛОВИМ РОЗВИТКОМ	8
1.1. Еволюція основних концепцій публічного управління	8
1.2. Взаємодія органів публічної влади з громадянами в контексті сучасних концепцій публічного управління агропромисловим розвитком	22
1.3. Інструменти реалізації публічної політики регіонального розвитку в умовах децентралізації публічно-владних відносин	37
Висновки до розділу 1	46
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІСНУЮЧОЇ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ АГРОПРОДОВОЛЬЧИМ РОЗВИТКОМ СКВИРСЬКОГО РАЙОНУ	48
2.1. Характеристика діяльності Сквирської РДА	48
2.2. Аналіз стану та перспектив розвитку агропродовольчого сектора економіки досліджуваного регіону	63
2.3. Сучасні технології управління ресурсною базою спроможних територіальних громад	71
Висновки до розділу 2	87
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ АГРОПРОМИСЛОВИМ РОЗВИТКОМ	89
3.1. Стимулювання та мотивація соціальної відповідальності аграрного бізнесу засобами публічного управління	89
3.2. Напрями удосконалення управління процесом реформування публічної влади	97
Висновки до розділу 3	101
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	103
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	107
ДОДАТКИ	112

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мартищенко В. М. Державне управління: шлях до нової парадигми (теорія та методологія): монографія. Х. : Вид-во ХарРІДУ НАДУ "Магістр", 2013. 220 с.
2. Ажажа М. А. Теоретичні аспекти застосування концепції "Good Governance" в контексті формування демократичного суспільства. Публічне управління XXI століття: від соціального діалогу до суспільного консенсусу : зб. тез до XIV Міжнар. наук. Конгресу (20 січня 2014 р., м. Харків). Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2014. С. 35–37.
3. Оболенський О. Ю. Публічне управління: цивілізаційний тренд, наукова теорія і напрям освіти. Публічне управління: шляхи розвитку: матер. наук.-практ. конф. За міжнар. уч. (26 листопада 2014 р., м. Київ) : у 2 т. Т. 1. К.: НАДУ, 2014. С. 3–10.
4. Державне управління: підручник: у 2-х т. / ред. кол. Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін [та ін.]. К. : Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. Т. 2. 324 с.
5. Оболенський О. Ю. Публічне управління: цивілізаційний тренд, наукова теорія і напрям освіти. Матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю. К. : НАДУ, 2014. Т. 1.– С. 150.
6. Бакуменко В. Д. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень. Наукові розвідки з державного та муніципального управління: зб. наук. пр. Академії муніципального управління. № 1., 2015. С. 8–26.
7. Стадник М. М. Публічне управління як чинник сталого розвитку: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 26 листоп. 2014 р.): у 2 т. / [за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського]. К. : НАДУ, 2014. Т. 1. 39–41 с.
8. Мельниченко В. І. Системність відповідальності суб'єктів публічного управління. Український соціум. 2011. №2. С. 135–148.

9. Шикеринець В. В. Становлення та тенденції розвитку місцевого управління в Україні: моногр. ЛРІДУ НАДУ. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. 184 с.
10. Босак О. З. Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє: монографія. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. К.: К.І.С., 2009. 240 с.
11. Оболенський О. Ю. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни – Публічне управління: наукова розробка. К.: НАДУ, 2011. 56 с.
12. Глосарій Програми розвитку ООН URL: <http://www.unpan.org>.
13. Чернов С. І. Текст лекцій з дисципліни “Публічне адміністрування”. Х.: ХНУМГ, 2014. 70 с.
14. Державне управління: філософські, світоглядні та методологічні проблеми : монографія за ред. В. М. Князєва К. : НАДУ Міленіум, 2003. 320 с.
15. Конституція України: [закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р.] Українська Правнична Фундація. К. : Право, 1996. 124 с.
16. Кардова В. В. Державотворчий потенціал національної самосвідомості: монографія. К. : НАДУ, 2012. 396 с.
17. Цветков В. В. Демократія і державне управління: теорія, методологія, практика : монографія .К. : ТОВ Вид-во “Юридична думка”, 2007. . 336 с.
18. Алферов Ж. И. Власть без мозгов. Отделение науки от. Алгоритм, 2013. .250 с.
19. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления. 2004. 108 с.
20. Бакуменко В. Д. Парадигма інноваційного розвитку суспільства: сучасні концепції реформування публічного управління. Ефективність державного управління: зб. наук. пр. Вид-во ЛРІДУ НАДУ, 2015. № 43. С. 21–28.
21. Бережний В. О. Сучасні концепції публічного управління. Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2013. № 2 (44). 296 с.
22. Міщенко М. А. Трансформація системи державного управління в сучасні моделі регулювання суспільства. Державнеуправління: удосконалення та розвиток. К. : Академія місцевих органів держ. управління, 2013. № 6. С. 26-29.

23. Одінцова Г. С. Державне управління і менеджмент : навч. посіб. утабл., схемах. Х. : ХарPI НАДУ, 2002. 490 с.
24. Кравчук Ю.Б. Економічна історія : навч. посіб. для студентів напряму підготовки «Економіка і підприємництво». Харків : ХНУВС, 2014. 223 с.
25. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. . К. : «Центр учбової літератури», 2014. 416 с.
26. Новий публічний менеджмент як сучасна модель. Публічне адміністрування: теорія та практика. 2015. Вип. 2. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>.
27. Решота О. А. Рівні демократичного урядування. Модернізація системи державного управління: теорія та практика : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. уч. (20 квітня 2012 р., м. Львів) . Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2012. С. 126–129.
28. Надолішній П. І. Теоретико-методологічні засади та історичний контекст інституційної спроможності держави у сфері управління. Кримський Юридичний Вісник. 2010. № 3(10).
29. Райнхард К. Реформирование государственного управления. М.: РАГС, 1999. – С. 8-10.
30. Оверчук Л. Продовольственная система США. Международный сельскохозяйственный журнал. 2001. № 5. С. 8-15.
31. Дусановський С. Л. Економічні основи розвитку АПК в ринкових умовах. Тернопіль : Збруч, 2003. 182 с.
32. Мочерний С. В. Основи економічних знань: підруч. Вид. 2-е, уточ. К. : Академія. 2002. 312 с.
33. Толкованов В. Розвиток і впровадження інструментів політики державного управління: вітчизняний та зарубіжний досвід. Науковий вісник "Демократичне врядування". 2013. Вип. 12. С.29-32.
34. Голиньська О. В. Механізми державного управління бюджетами через інструменти програмно-цільового методу: монографія. Одеса: ВМВ, 2013. 272 с.
35. Інструменти регіонального розвитку в Україні: навч. посіб. / О. В. Берданова, Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко та ін. ; за ред. В. М. Вакуленка, О. В. Берданової. К. : НАДУ, 2013. 286 с.

36. Безверхніок Т. Розвиток системи екологічної безпеки на регіональному рівні у форматі публічної політики. Актуальні проблеми державного управління. 2014. Вип. 2. С. 78-83.

37. Інституціоналізація публічного управління та адміністрування у контексті інноваційного розвитку сільських територій: теорія і практика: монографія. за заг. ред. д-ра екон. наук, професора, академіка НААН України Даниленка А.С. К.: Центр учбової літератури, 2018. 320 с.

38. Бака О. Ю. Історія виникнення і розвитку поняття "публічний інтерес" у законодавстві і юридичній практиці. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. 2015. Вип. 213. Ч. 1. С. 148-155.

39. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року URL: постанова Кабінету Міністрів України, Стратегія, Перелік від 06.08.2014 № 385 – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>.

40. Западничук О. П. Особливості формування інституту державної служби в умовах адміністративної реформи в Україні. Стратегічні пріоритети. 2012. № 4 (25). С. 74-81.

41. Баланівський М. Аграрна реформа в Україні (соціологічна діагностика). К.: ІС НАН України, 2007. 576 с.

42. Головне управління статистики у Київській області. Режим доступу: <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua>.

43. Проект Концепції реформування місцевого самоврядування в Україні (підготовлений Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України»). Офіційний сайт державного фонду сприяння місцевого самоврядування в Україні. URL: <http://municipal.gov.ua>

44. Конституція України: Закон України прийнятий на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 р. № 254/96. Відомості Верховної Ради України. 1996 № 30 Ст. 141

45. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.
46. Земельний кодекс України: Закон України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
47. Мірошніченко А.М. Чи є в Україні землі комунальної власності? Адвокат. 2012. № 2. С. 6-10.
48. Правові проблеми комунальної власності. Заг. ред. В.І. Борнсова. Х.: Видавець ФО-П Вапнярчук Н.М., 2007. 144 с.
49. Хорст Риссе. Політика у сфері оподаткування і регулювання доходів: зрівнювання федеральних та регіональних інтересів. Система і досвід Німеччини Хорст Риссе. Фонд «Україна США». Програма сприяння парламентові України. URL : <http://pdp.org.ua>.
50. Галушак Ю.І. Місцеві бюджети. К.: Легальний статус, 2011. 48 с.
51. Сокольська Т. В., Поліщук С.П. Роль публічного управління у розвитку транскордонного співробітництва України. Аспекти публічного управління. Дніпропетровськ, 2018. Том 6 №5. С.24-32.
52. Даниленко А.С., Сокольська Т.В., Поліщук С.П. Розвиток сільських територій в умовах децентралізації влади (Міжнародна науково-практична конференція «Сталий розвиток сільського господарства: глобальні зміни та національні особливості досягнення») 28-29 травня 2019 року. Біла Церква.